Budapesttel vonatkozó újsághírek Tárgy
792
Nemzeti Szinház
Fővárosi Könyvtár
Szerző
Cím Lerombolják a régi Nemzetit.
Idő 1912
Forrás: Pesti Napló
Személy
Bp. (Hely) | 1912 XI/10 (Idő) | (Köt. v. füz.) | Oldalsz.
Helyszám

(Saját tudósitónktól.) A kultuszminisztériumban a legnagyobb csöndben, szinte titokban elintézték a Nemzeti Szinház épitkezésének ügyét. November elsején fölmondtak a Nemzeti Szinház bérháza lakóinak, május elsején megkezdődik a kiköltözés és még a tavaszszal megkezdődik az épület lerombolása. Annál különösebben és váratlanabbul hangzik ez, mert tudvalévő, hogy az uj Nemzeti Szinháznak még a terve sincs meg, a pályázat még nemcsak, hogy nem dőlt el, hanem még le sem járt és ilyenformán azt sem tudják még, vajjon a pályázat eredménynyel fog-e járni vagy sem? Az állam a tavaszszal megkezdi a régi Nemzeti Szinháznak és a hozzá tartozó bérháznak a lerombolását, holott még azt sem tudja, hogy egyáltalában lesz-e terve, épitésze, pontos költségvetése arra az időre, amikorra üresen fog állani a hatalmas telek a Rákóczi-ut és a Muzeum-körut sarkán.

A Nemzeti Szinház bérházának házbérjövedelme meghaladja a kétszázötvenezer koronát évenként. Ha az épitkezési munkálatok eltartanak négy évig, akkor az állam vesztesége kerek egy millió korona. Természetes, hogy a kultuszkormánynak az volna a feladata, hogy a házbérveszteséget a minimumra redukálja. A Népszinház épületét az állam a Nemzeti Szinház céljaira kilenc évre bérelte ki, van tehát még majdnem öt évi ideje az államnak az ui szinházépület fölépitéséhez. Ezzel szemben még ma sincs pályanyertes tervezet a szinház épitésére, de azért már kiköltöztetik a lakókat, már sietve fognak hozzá a lerombláshoz. Mire való ez a nagy sietség, amely különben is egy csomó pénzébe kerül az államnak, nem beszélve arról a kárról, amit Budapestnek okoz azzal, hogy esetleg egy félévvel hamarább pusztit el egy hatalmas bérházat, amely tele van nagy lakásokkal. Mire való ez a nagy sietség? Vagy arra, hogy a sürgető időre hivatkozván, végül pályázatmellőzésével adják ki az épitkezést valakinek vagy pedig arra, hogy fontos és jelentékeny dologban ujra bizonyságot szolgálhassanak arról a kapkodó és oktalan gazdálkodásról, amelyet a kormány folytat.

Ha nem sikerül a pályázat — és erre már épp elég precedensünk van — a házat azonban lerombolják, akkor kényszerhelyzetbe jutnak. Kiadják a munkát pályázat nélkül, vagy belenyugszanak ujabb kárba, évi negyedmillió koronás veszteségbe? Eddig nem volt elég keserü tapasztalás? Mindenütt fölzudul az a panasz is, hogy türhetetlen a lakás- és boltinség, de a kormány ezzel sem törődik.

(Mi van a pályázattal?)

November tizenötödikén a második pályázata jár le a Nemzeti Szinház épitésének. Az első pályázat csak annak a problémának a megoldására szolgált, hogy a szabaddá tett telekre csak maga a szinház kerüljön-e, vagy pedig azon a részen, amelyet a szinházépület nem foglal el, bérház is kerüljön. A pályázat eredménye az volt, hogy a telekre csak a szinházépület kerül, bárházat nem épitenek rá és legföljebb a szinházépület árkádjai alatt fognak helyet csinálni néhány üzlethelyiségnek, ugy, mint ahogyan ez a bécsi udvari Operaháznál van. A legutóbbi pályázatot tehát ugy irták ki, hogy a telekre csak a szinház kerül, esetleg az árkádok alatt elhelyezendő üzlethelyiségek is. A pályázat föltételei között azonban nem szerepel az, hogy üzlethelyiségek számára is legyen hely az épületben, vagy ne. Ez a pályázók ezámára „ad libitum" van hagyva.

A pályázat most, november tizenötödikén jár le, de hogy lesz-e eredménye, vagy nem, azt senki nem is sejtheti természetesen. Ellenben elég okunk van szkeptikusnak lenni a pályázat eredménye iránt. Csak az Erzsébet-szobor pályázataira kell visszaemlékezni és azonnal világos lesz az a könnyelmüség és elhamarkodottság, amelylyel az állam a bérház lebontását elrendelte. Könnyen meglehet, hogy a pályázat eredménytelen lesz és akkor uj pályázatot kell kitüzni, vagy pedig — egyszerüen megbizni valakit az épitési munkálatokkal.

(A bérház lakói.)

A Nemzeti Szinház bérházának husz lakása és üzlethelyisége van. A lakások mind nagy, többszobás urasági lakások, amelyeknek igen nagy értékük van, az üzlethelyiségek közül pedig a két legnagyobb az Ehm János vendéglője és a Nagel Ottó-féle könyvkereskedés. Ezeknek a bérlőknek, ugyszintén egy-két nagyobb lakásbérlőnek is éves szerződése volt a kultuszkormánynyal, amelyet azonban — készülvén a régi szinház és a bérház lebontására — most májusban már nem ujitottak meg. A lakók már ekkor sejtették, hogy a lebontást nemsokára megkezdik és csakugyan a novemberi negyedkor mindegyik bérlőnek kézbesitették a felmondást. Csupa nagy lakásról lévén szó, a felmondás május elsejére szól és még május elején meg fognak kezdődni a bérház lebontásának munkálatai.

Abban az esetben, ha a kultuszminisztériumban megvárták volna a pályázat eldöltét, csak egy fél évvel később lehetett volna a lebontást megkezdeni. Ezen a fél évi késedelmen keresett volna az állam a befolyó házbérjövedelmekből legalább 125.000 koronát, nem is beszélve arról, hogy egy eldölt pályázat és egy meglévő terv alapján foghattak volna hozzá az uj Nemzeti Szinház épitkezéséhez.

(Náray-Szabó államtitkár nyilatkozata.)

Fölkerestük Náray-Szabó Sándor államtitkárt, a szinházi ügyek vezetőjét, aki az uj Nemzeti Szinház épitésének ügyéről a következőket mondotta:

— Csakugyan igaz, hogy a Nemzeti Szinház bérházában fölmondtuk a lakásokat és üzlethelyiségeket a bérlőknek május elsejére. Május elején tudniillik meg akarjuk kezdeni a lebontási munkálatokat és még az őszszel megkezdődik az uj Nemzeti Szinház épitése. Az idő sürget bennünket. Öt év van még hátra — körülbelül — a népszinházi bérletből és a mi számitásaink szerint az épitkezés a lebontással együtt, legalább négy évig fog tartani.

— A pályázat most tizenötödikén jár le és reméljük, hogy eredményes lesz. Tizenhatodikán már ülést tart a bizottság és ekkor már foglalkozni fog a pályázattal is. Abban az esetben, ha a pályázat nem járna eredménynyel, ha a meghivott szakértők az összes pályázó müvek ellen nyilatkoznának, akkor vagy uj pályázatot irunk ki, vagy pedig egy szükebbkörü pályázatot. Pályázat mellőzésével semmi körülmények között sem fogjuk kiadni a szinház fölépitésére való megbizást.

— Azzal, hogy mi fog történni a Népszinház épületével, azzal mi nem törődünk. Törődjék vele a főváros. Különben: akad annak biztosan bérlője. Ha más nem, hát — Beöthy László...